

Els arqueòlegs descobreixen que el vaixell romà enfonsat a les illes Formigues conserva part de la fusta del casc

La troballa, pionera al Baix Empordà, permetrà estudiar a fons l'arquitectura de la nau i obre noves hipòtesis sobre el comerç marítim

Un arqueòleg al costat d'algunes de les 135 àmfors descobertes al jaciment a tocar de les illes Formigues
Foto: ACN.

Els arqueòlegs han descobert que el vaixell romà enfonsat davant les illes Formigues conserva part de la fusta del casc. La troballa és pionera al Baix Empordà, ja que els derelictes localitzats fins ara a la zona de Begur i Aiguablava només conservaven la càrrega (és a dir, les àmfors). Les restes del vaixell, que possiblement data de principis del segle I dC, es troben a uns 45 metres de profunditat.

Durant la darrera campanya, els arqueòlegs n'han excavat part de la càrrega i han pogut documentar 135 àmfors. Se sap que la nau faria entre 10 i 15 metres de llargada i que es dedicava a redistribuir mercaderies pels petits ports de la zona. Quan es va enfonsar, segurament anava carregada amb salsa de peix o salaons. El

responsable del Centre d'Arqueologia Subaquàtica (CASC), Gustau Vivar, assegura que haver trobat fusta conservada permetrà estudiar a fons l'arquitectura naval del vaixell i que la troballa obre noves hipòtesis sobre el comerç marítim de l'època.

El derelict enfonsat a tocar de les illes Formigues es va descobrir a finals del 2016, durant la campanya que els arqueòlegs del CASC i el submarí Ictineu 3 van fer conjuntament al litoral del Baix Empordà. El vaixell destaca pel seu bon estat de conservació (de fet, a tot el Mediterrani, n'hi ha pocs més com aquest).

Ara, el jaciment s'ha començat a excavar en profunditat. Ho ha fet un equip especialitzat de vuit bussejadors, que han baixat fins a profunditats de més de 45 metres. Durant aquesta campanya, els arqueòlegs s'han centrat a descobrir quines eren les mides del vaixell. "Podria ser una gran nau de càrrega o bé una de més petita, que es dediqués a redistribuir mercaderia pels petits ports de la zona", precisa Vivar.

Per això, a partir d'allà on creien que es trobava la part central del vaixell, han començat a retirar la sorra que cobria les àmfors. Ho han fet en totes direccions, fins que les mateixes restes els han permès delimitar quant feien els costats de la nau.

"La mànega, és a dir la distància que hi havia entre babord i estribord, feia entre 4 i 5 metres", explica Vivar. "Això ens porta a parlar d'un vaixell d'entre 10 i 15 metres de llargada, que es dedicava a redistribuir mercaderies als ports secundaris", hi afegeix el responsable del CASC.

La fusta, conservadaDe moment, en aquesta darrera campanya, els arqueòlegs han excavat una àrea quadrada que fa uns 4x4 metres. La resta del derelict s'anirà netejant de sorra, i documentant, en propers anys. Només aquí, però, els bussejadors ja hi han trobat fins a 135 àmfors. I allò que és més sorprenent, han pogut certificar com el derelict conserva la fusta del casc.

La troballa és excepcional, perquè és el primer cop que els arqueòlegs troben part del buc en un vaixell d'època romana enfonsat al Baix Empordà. "Que la fusta es conservi és molt difícil, perquè sovint els derelictes apareixen a tocar de la costa; és a dir, són vaixells que van xocar contra els esculls, es van rebentar i només se'n conserva part del carregament d'àmfores que transportaven", concreta Gustau Vivar. Això és el que va passar, per exemple, en el cas dels jaciments que s'han localitzat a Aiguablava o al Cap de Begur.

En aquest cas, els arqueòlegs creuen que el vaixell es va veure sorprès per un temporal i va intentar capejar-lo llançant l'àncora per evitar que el vent se l'emportés contra les roques. L'àncora, però, es va encallar i les onades van cobrir la nau, arrossegant-la cap al fons amb tota la càrrega.

De moment, allà on han retirat la sorra, els arqueòlegs han vist un punt on hi faltaven part de les àmfores (perquè les havien espoliades). Però aprofitant aquests forats, han anat més cap al fons fins a trobar-li la fusta. En concret, han localitzat dues quadernes i els taulons que les unien. Noves hipòtesis El responsable del CASC concreta que, gràcies a què les àmfores han conservat el buc, els arqueòlegs podran estudiar amb profunditat la tècnica constructiva de la nau. "És una descoberta important, perquè ens permetrà delimitar molt bé la forma del vaixell i veure si es va construir aquí o bé a l'altra banda del Mediterrani", explica Vivar.

Entre d'altres, l'arqueòleg explica que es vol estudiar si aquest vaixell és de la mateixa família que els dos de construcció ibera que es van localitzar al Cap de Creus (el Cala Cativa i el Cap de Vol). A més, Vivar també avança que la troballa obre noves hipòtesis sobre el comerç marítim de l'època (perquè permetrà aprofundir en les rutes i el tipus de mercaderia que portaven aquestes naus).

Al costat d'això, Vivar també destaca que moltes de les 135 àmfores que s'han localitzat encara estan tapades. La majoria de les que s'han descobert fins ara són del tipus 'Dressel 7' (tot i que també n'hi ha d'altres).

Es creu que transportaven salaons o salsa de peix. En especial, una de molt apreciada coneguda com a gàrum (feta amb trossos de peix que es deixen macerar un any a sol i serena). Això, però, s'acabarà de certificar quan els arqueòlegs les treguin del fons del mar i les obrin. Noves campanyes De moment, els arqueòlegs han fet centenars de fotografies de la part del vaixell que han desenterrat i les han convertides en una imatge en 3D (que permet fer-se una idea del jaciment). Per donar a conèixer els detalls de la campanya, aquest dimecres al vespre es farà una conferència al Palau Marc de Barcelona organitzada per la Tribuna d'Arqueologia.

El derelict de les illes Formigues, però, encara amaga molts secrets que s'aniran descobrint en properes intervencions. Aquest any, el vaixell del CASC, el Thetis, farà campanya arqueològica entre juny i octubre. A més de continuar excavant aquest vaixell del Baix Empordà, estudiarà un altre derelict localitzat a Torredembarra i també es desplaçarà fins a Alacant (al jaciment del Bou Ferrer) i Menorca.

Publicat a:

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1360692-els-arqueolegs-descobreixen-que-el-vaixell-roma-enfonsat-a-les-illes-formigues-conserva-part-de-la-fusta-del-casc.html>